

SUOMEN
VOIMISTELULIITTO

EPÄASIAALLISEN KÄYTÖKSEN
ENNALTAEHKÄISY JA SIIHEN PUUTTUMINEN

TURVALLISESTI VOIMISTELUSSA

SISÄLLYS

Mitä on epäasiallinen käytös?	4
Kuinka epäasialliseen käytökseen puututaan	5
1. Ennaltaehkäisy	6
2. Puheeksi ottaminen	7
3. Sovittelu	8
4. Jatkoimenpiteet	8
Jokaisen vastuu	10
1. Voimistelijalle	10
2. Vanhemmille	10
3. Valmentajille ja ohjaajille	11
4. Kilpailuissa	11
5. Seuralle	11
Epäasiallisen käytöksen tapausten käsittely seurassa	12
Epäasiallisen käytöksen tapausten käsittely liitossa	14
Yhteenveto	15

Kannen kuva: Milla Vahtila

Taitto: Milja Viljamaa / MiljART Oy 2021

SUOMEN VOIMISTELULIITTO RY
VALIMOTIE 10, 00380 HELSINKI

www.voimistelu.fi

TURVALLISESTI VOIMISTELUSSA

EPÄASIALLISEN KÄYTÖKSEN ENNALTAEHKÄISY JA SIIHEN PUUTTUMINEN

Suomen Voimisteluliitto kunnioittaa toiminnassaan jokaisen mahdollisuutta harrastaa ja olla mukana toiminnassa omana itsenään. Lasten turvallisuutta edistäviä tekijöitä ovat turvalliset ja hyvinvoivat aikuiset ja lämmin sekä vastuullisesti toimiva valmennuskulttuuri.

Tämä dokumentti toimii käsikirjana sille, kuinka voimistelussa puututaan ja käsitellään epäasiallisen käytöksen tapauksia. Turvallinen seuratoiminta edellyttää toimia niin yksilö-, seura- kuin liitto tasolla. Jokaisessa seurassa on hyvä olla oma malli epäasialliseen käytökseen puuttumiseen, josta selviää esimerkiksi kehen voi olla yhteydessä ja kuinka prosessi etenee seurassa. Malli epäasialliseen käytökseen puuttumiseen seurassa kuuluu myös tähtiseuraprosessiin sekä vastuullisuusaskeliin tähti- ja pro-tasoilla.

Suomen voimisteluliiton vastuullisuustyön ohjaavina tekijöinä ovat olleet Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) sopimus lasten oikeuksista, urheilun reilun pelin periaatteet, väkivallaton lapsuus toimenpidesuunnitelma, Suomen Voimisteluliitto valmennuskulttuuritutkimus sekä koko urheilun yhteinen työ vastuullisemman valmennuksen kehittämiseksi.

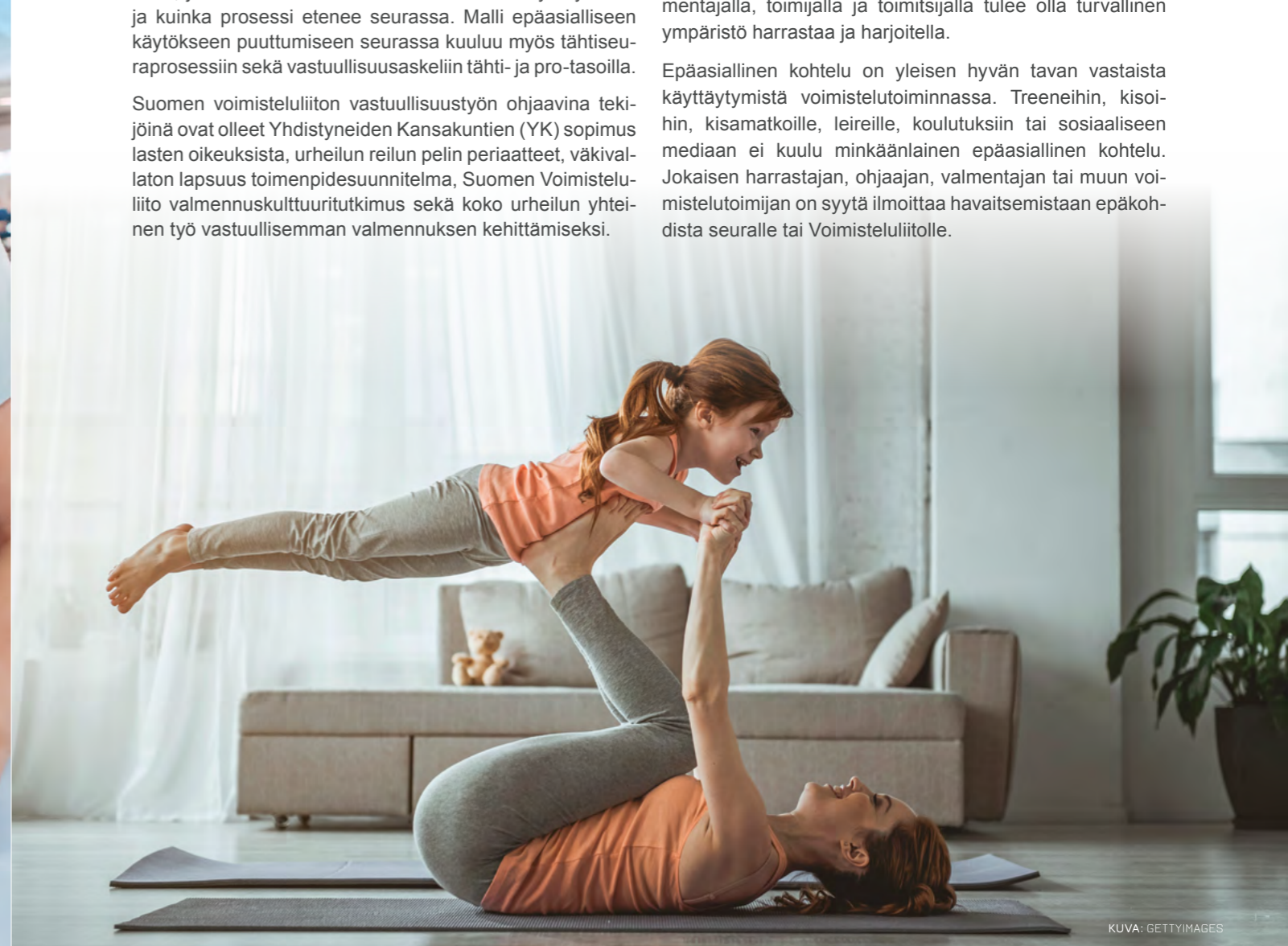
Väkivallaton lapsuus -toimenpidesuunnitelman (2020-2025) tavoitteena on ehkäistä 0–17-vuotiaisiin lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa erilaisissa toimintaympäristöissä. Suunnitelmassa huomioidaan lasten oikeudet, väkivallalta ennaltaehkäiseviä ja suojaavia tekijöitä ja varhaista tunnistamista. Nämä teemat korostuivat myös Voimisteluliiton omassa vastuullisuustyössä.

Suomen Voimisteluliitto ei hyväksy minkäänlaista häirintää tai epäasiallista kohtelua jäsenseuroissaan tai omissa tapahtumisissaan. Jokaisella harrastajalla, ohjaajalla, valmentajalla, toimijalla ja toimitsijalla tulee olla turvallinen ympäristö harrastaa ja harjoitella.

Epäasiallinen kohtelu on yleisen hyvän tavan vastaista käyttäytymistä voimistelutoiminnassa. Treeneihin, kisoihin, kisamatkoille, leireille, koulutuksiin tai sosiaaliseen mediaan ei kuulu minkäänlainen epäasiallinen kohtelu. Jokaisen harrastajan, ohjaajan, valmentajan tai muun voimistelutoimijan on syytä ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista seuralle tai Voimisteluliitolle.

KUVA: MILLA VAHTILA

KUVA: GETTYIMAGES

MITÄ ON

EPÄASIALLINEN KÄYTÖS?

Epäasiallinen käytös on kaikkea hyvän tavan vastaista käyttäytymistä. Käytös voi näkyä niin tekoina kuin laiminlyöntinä ja se voi olla tahallista tai tahatonta. Epäasiallinen käytös voi olla järjestelmällistä, jatkuvaa tai kertaluontoista ja äärimmillään jopa lainvastaista toimintaa.

Kuka vain voi kokea epäasiallista käyttäytymistä kenen tahansa toimesta ja kaikkeen epäasialliseen toimintaan tulee puuttua. Jokainen kokee asiat eri tavalla, jolloin tulee huomioida, että se mikä ei loukkaa yhtä, voi olla loukkaava toiselle.

EPÄASIALLINEN KÄYTÖS VOI ESIMERKIKSI OLLA:

- toistuvaa henkilön ominaisuuksien, luonteenpiirteiden tai yksityiselämän mustamaalausta
- treeniyhteisön ulkopuolelle jättämistä
- huutamista, haukkumista, kiroilua, asiatonta nimittelyä, halventavia katseita, pahan puhumista toisesta tai naurunalaiseksi saattamista
- fyysistä väkivaltaa tai sillä uhkailua
- epäasiallista valta-aseman väärinkäyttöä
- seksuaalista häirintää
- sukupuoleen perustuvaa häirintää
- pähteisiin liittyvää epäasiallista käytöstä.

MIKÄ ON SEKSUAALISTA HÄIRINTÄÄ?

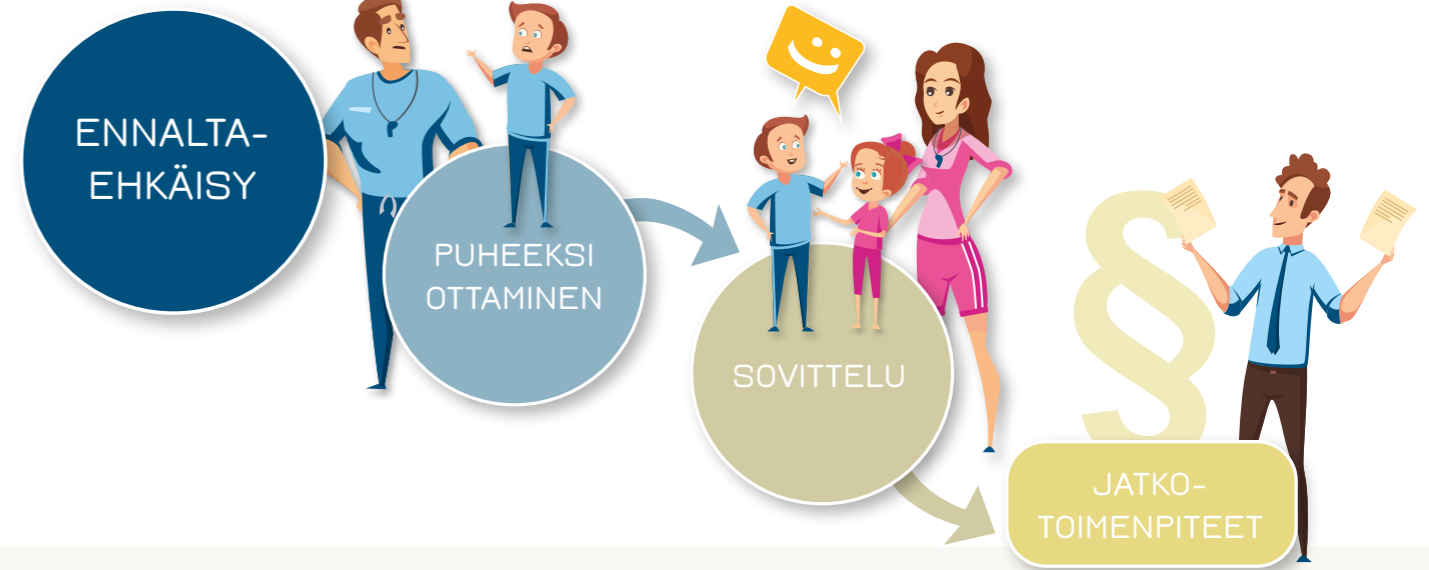
Häirinnällä tarkoitetaan henkilön ihmisarvoa loukkaavaa käytöstä ja seksuaalisella häirinnällä Terveystieteiden tutkimuskeskuksen mukaan sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta. Tämä voidaan tehdä erityisesti luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Tällaisen ilmapiirin voi luoda esimerkiksi seksuaalissävyytteiset vitsit tai vihjailut ja kehon kommentointi.

KUVITUSKUVAT: MILJART OY

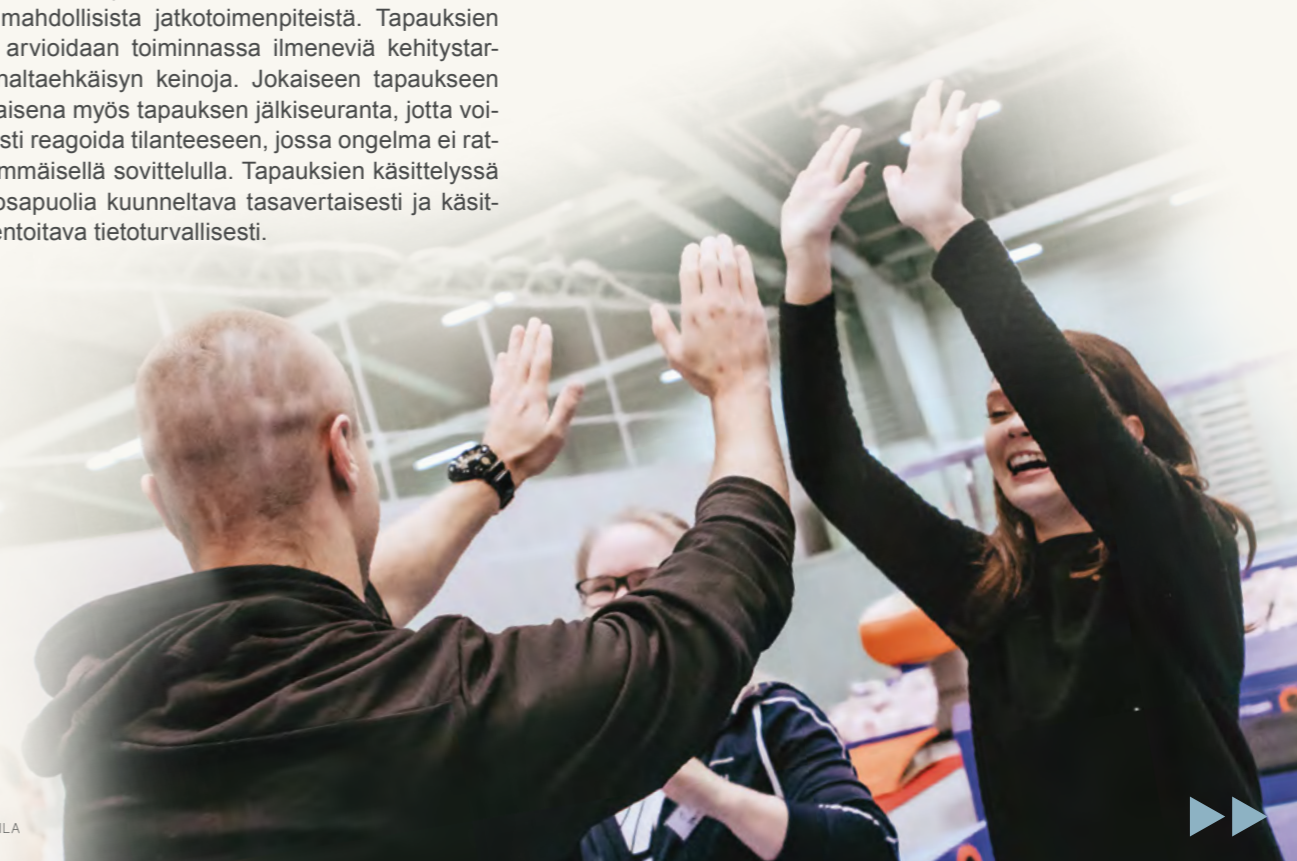
KUINKA EPÄASIALLISEEN KÄYTÖKSEEN PUUTUTAAN

Epäasialliseen käytökseen puuttuminen koostuu neljästä tasosta.

Epäasialliseen käytökseen puuttuminen perustuu nopeaan reagointiin ja sovitteluun, sekä ennaltaehkäisyyn. Tapauksien käsittely koostuu neljästä vaiheesta; ennaltaehkäisystä, puheeksi ottamisesta, sovittelusta sekä mahdollisista jatkotoimenpiteistä. Tapauksien yhteydessä arvioidaan toiminnassa ilmeneviä kehitystarpeita ja ennaltaehkäisyn keinoja. Jokaiseen tapaukseen liittyy olennaisena myös tapauksen jälkiseuranta, jotta voidaan nopeasti reagoida tilanteeseen, jossa ongelma ei ratkennut ensimmäisellä sovittelulla. Tapauksien käsittelyssä on kaikkia osapuolia kuunneltava tasavertaisesti ja käsittely dokumentoitava tietoturvallisesti.

KUVA: MILLA VAHTILA

I. ENNALTAEHKÄISY

Ennaltaehkäisy on paras keino vähentää epäasiallista käyttäytymistä urheilussa. Ennaltaehkäisyssä olennaista on tietoisuuden ja osaamisen lisääminen niin valmentajien, voimistelijoiden kuin perheidenkin osalta. Lisää ennaltaehkäisystä voit lukea **Et ole yksin -palvelusta**.

- **Tietoisuuden lisääminen ja koulutus**
Voimistelun parissa toimivat tunnistavat epäasiallisen käyttäytymisen ja osaavat puuttua siihen. Aihetta käsitellään kaikilla toiminnan tasoilla, niin harrasteryhmissä, vanhempainilloissa kuin liiton leiritöiminnassakin.
- **Sopu -toiminta**
Sopu -toiminta opettaa lapsille ja nuorille, kuinka toimia kiusaamis- ja muissa epäasialliseen käytökseen liittyvissä tilanteissa. Soputoiminnan malli toimii myös hyvänä perustana muidenkin toimijoiden väliseen kanssakäymiseen ristiriita tilanteiden kohdalla.
  1. Sano seis, kun sinua loukataan.
  2. Myönnä virheesi, kun loukkasit toista ja pyydä anteeksi.
  3. Hyväksy anteeksipyyntö, opitaan tapahtuneesta, ei jäädä kuitenkin menneisiin kiinni.
  4. Kerro tapahtuneesta eteenpäin, niin tilannetta seurataan ja tarvittaessa keskustellaan lisää.
- **Turvataitokasvatus**
Turvataitokasvatuksella tarkoitetaan voimistelijoiden omien voimavarojen, myönteisen kehonkuvan ja itsetunnon vahvistamista. Turvataitokasvatuksen avulla valmennustoiminnasta vastuussa olevat aikuiset voivat opettaa lapsille omien tunteiden tunnistamista, muiden kunnioittamista sekä koskemattomuuden periaatteita.
- **Positiivisen ilmapiirin sekä toimivan vuorovaikutuksen ja viestinnän rakentaminen**
Hyvät vuorovaikutussuhteet, avoin viestintä ja turvallinen ilmapiiri tukevat toimintakulttuuria, jossa epäasialliseen käytökseen kynnys nousee.
- **Pelissäännöt, toimintaohjeet ja linjaukset**
Voimistelun parissa toimivat tietävät mihin sitoutuvat, kuinka tulee toimia, mikä on sallittua ja mikä ei. Yhteiset ohjeet ja säännöt ehkäisevät väärinymmärryksiä ja ristiriitatilanteiden syntyä.
- **Avoimuus näkyy kaikessa toiminnassa**
Päätökset tehdään avoimesti ja perustellusti, säännöt, ohjeet ja toimintamallit ovat kaikkien saatavilla ja epäasiallisesta käytöksestä puhutaan avoimesti. Näin varmistetaan, että kaikki tietävät mitä tulee tehdä, miten käyttäytyä ja millä perusteilla mitään tehdään ja samalla voidaan vähentää väärinymmärryksiä ja ristiriitatilanteita.
- **Kuulluksi tuleminen sekä erilaisten tarpeiden huomiointi**
Kaikkien voimistelun parissa toimivien on mahdollista saada äänensä kuuluviin ja kaikkien tarpeet ja näkökulmat otetaan huomioon.
- **Rikosrekisteriotteiden tarkistus** työntekijöiltä ja vapaaehtoisilta.

2. PUHEEKSI OTTAMINEN

Suurin osa epäasiallisesta käytöksestä saadaan katkaistua ottamalla asia puheeksi heti. Asianomaiset keskustelvat keskenään asian läpi tai alaikäisten kohdalla mukana voivat olla myös huoltajat. Puhumalla ratkaistaan ja oikaistaan syntyneitä väärinkäsityksiä ja ristiriitoja, tuodaan toisen tietoisuuteen se, että tämän käytös on esimerkiksi loukannut toista tai, että se ei ole ollut yhteisten pelisääntöjen mukaista sekä päästään yhteisymmärrykseen siitä, miten jatkossa toimitaan. Keskustelemalla ja puuttumalla käytökseen heti, voidaan ehkäistä tapauksien paisuminen ja monimutkaistuminen isoksi ongelmaksi, jonka ratkaiseminen on myöhemmin hyvin raskasta ja vaikeaa. Ilman keskustelua ei epäasiallisesti käyttäytyvä useinkaan voi tietää, että hän on loukannut toista eikä voida päästä molempia osapuolia tyydyttävään tilanteeseen. Puheeksi ottaminen on myös SOPU -mallissa ensimmäinen vaihe.

1. Yritä ilmoittaa selkeästi epäasiallisesti käyttäytyvälle henkilölle, ettet hyväksy hänen toimintaansa ja vaadi sen lopettamista. On tärkeää, että tieto epäasiallisesta käytöksestä tulee epäasiallisesti käyttäytyvän henkilön tietoon.
2. Puuttuminen epäasiallisesti käyttäytyvän henkilön toimintaan ei aina ole mahdollista esimerkiksi valta-aseman tai teon kohteeksi joutuneen järkyttymisen tai pelkotilan johdosta. Mikäli et koe pystyväsi ilmoittamaan suoraan tälle henkilölle asiasta, kerro kohtaamastasi epäasiallisesta käytöksestä eteenpäin, esimerkiksi turvallisuudelle aikuiselle, seurajohtajalle tai kisajärjestäjälle.
3. Yritä muistaa tapahtuma-aika ja -paikka sekä se, mitä tapahtui ja keitä oli läsnä. Tarvittaessa kirjaa ne ylös.
4. Vaikka puuttuisitkin tilanteeseen suoraan asianomaisen kanssa, kerro tapahtuneesta eteenpäin sopivalle taholle, esimerkiksi seurajohtajalle tai liittoon.
5. Kun seura, liitto tai kilpailujen järjestäjä saa tiedon epäasiallisesta käytöksestä, on heillä velvollisuus puuttua asiaan ja ottaa asia esille epäasiallisesti käyttäytyneen henkilön kanssa, jos epäasiallisesti kohdeltu henkilö ei ole sitä itse tehnyt.
6. Voit olla myös yhteydessä **Et ole yksin -palvelun** kautta asiantuntijaan ja saada sitä kautta apua ja neuvoja tilanteeseen. Apua voit aina kysyä myös seurastasi tai Voimisteluliitosta.
7. Voit tehdä ilmoituksen **ILMO -palveluun**, jos epäilet doping-, kilpailumanipulaatio- tai katsomoturvallisuusrikkomusta tai muuta eettistä rikkomusta urheilussa.

Vinkkejä puheeksi ottamiseen

Kerro selkeästi mikä sinua häiritsee. Voit kysyä henkilöltä itseltään miltä hänestä tuntuisi, jos häntä kohdeltaisiin näin, miten hänen mielestään tilanne meni tai miltä tuntuisi, jos oma lapsi kertoisi kotona kohdanneensa tällaista käytöstä. Pyri kertomaan henkilölle, kuinka hänen tulisi sen sijaan toimia ja mikä on sallittua.

Käytä tilanteessa harkintaa sen suhteen missä hetkessä asia kannattaa ottaa puheeksi (esimerkiksi onko ympärillä lapsia tai muita henkilöitä) ja keskity faktoihin sekä juuri tapahtuneeseen tilanteeseen.

Huomioitavaa!

Aikuisten vastuuseen kuuluu epäasiallisen käytöksen ja häirinnän kitkeminen, näihin tilanteisiin puuttuminen ja lasten ja nuorten käyttäytymisen rajojen asettaminen. Puuttumattomuus huonoon käytökseen tulkitaan usein äänettömäksi hyväksymiseksi, vaikka se todellisuudessa olisikin neuvotomuutta tai pelkoa. Lapsi tai nuori ei tiedä, missä sallitun toiminnan rajat kulkevat, eikä hän välttämättä uskalla vastustaa vieraan ihmisen auktoriteettia. Lapselta tai nuorelta ei siis voida edellyttää, että hän osaa tai uskaltaa kertoa esimerkiksi valmentajansa tai kanssaurheilijansa käyttäytymisen olevan loukkaavaa tai vastenmielistä. Hänen ei voida olettaa myöskään pystyvän puuttumaan itse epäasialliseen ja häiritsevään käyttäytymiseen. Aikuisella on vastuu puuttua epäasialliseen käytökseen ja opettaa lapsille ja nuorille rajoja sekä tapoja asioiden esiin tuomiseen.

3. SOVITTELU

Kun asia ei ole ratkennut puheeksi ottamalla tai sitä ei ole mahdollista näin ratkaista, siirrytään sovitteluun. Sovittelussa asian ratkaisemiseen otetaan avuksi neutraali henkilö tai taho. Seuran sisäisissä tapauksissa sovittelu aloitetaan seuran toimijan (esimerkiksi puheenjohtaja, toiminnanjohtaja tai muu vastuhenkilö) avulla ja mikäli tämä ei riitä, voidaan pyytää sovitteluun apua seuran ulkopuolelta, esimerkiksi liitosta tai maksullisilta ammattisovittelijoilta. Sovittelutoimistot tarjoavat myös ilmaista sovittelua rikos ja riita-asioissa (Riita-asioiden lakisääteisestä sovittelupalvelu).

Restoratiivinen sovittelu perustuu kuulluksi tulemiseen, keskusteluun ja yhteistyöhön ja sen tavoitteena on lisätä ymmärrystä toista kohtaan ja löytää kaikkia osapuolia tyydyttävän ratkaisu. Sovittelijan rooli on olla edistämässä keskustelua ja prosessia, ilman, että hän tekee ratkaisuja tai määrittelee sovittavia asioita. Osapuolet määrittelevät itse mitä ollaan ratkaisemassa ja miten asia ratkaistaan.

Sovittelijan tehtävä on varmistaa, että kaikkien osapuolien ääni pääsee kuuluviin. Prosessin aikana keskustellaan osapuolien kanssa erikseen sekä yhdessä ja prosessin lopuksi käydään yhdessä läpi saavutettu lopputulos sekä sovitaan asian seurannasta. Tärkeitä kysymyksiä sovittelun aikana on; mitä on tapahtunut, mitä tunteita ja seurauksia se on aiheuttanut, mitä tarvitset, että asiat olisivat taas hyvin, mistä asioista sovitaan ja miten halutaan, että jatkossa toimitaan.

Sovittelusta voi lukea lisää esimerkiksi Suomen Sovittelufoorumin sivustolta ja toimintamalleista Et ole yksin -palvelun materiaalipankista. Olympiakomitealta on tulossa urheiluyhteisön yhteinen sovittelumalli, jota seurat voivat käyttää apuna sovittelutilanteissa.

Mikäli asiassa epäillään rikosta, edetään suoraan jatkotoimenpiteisiin ja ilmoitetaan tapaus poliisille tai lastensuojeluun, jolloin tapaus siirtyy virkavallan käsittelyyn.

4. JATKOTOIMENPITEET

Mikäli ongelma ei ole ratkaistavissa sovittelulla tai se ei siitä huolimatta ratkea tai tapaukseen liittyy selkeitä sääntöjen tai lakien rikkomuksia, edetään jatkotoimenpiteisiin.

1. Rikos ja lastensuojelutapauksissa neuvoo voi pyytää suoraan poliisilta, oman kunnan lastensuojelulta tai rikosuhripäivystyksestä sekä Et ole yksin -palvelusta. Rikoksissa tapaus siirtyy virkavallan selvitettäväksi.
2. Työ- ja virkasuhdetakoskevat sopimukset ja säännöt sekä niihin liittyvät seuraukset; puhuttelu, huomautus, varoitus, irtisanominen. Tapaukset käsitellään työnantajan toimesta.
3. Sopimusrikkomukset ja niihin liittyvät sopimuksissa määritellyt seuraamukset. Tapaukset käsitellään sopimuksen osapuolien kesken.
4. Seuran sääntöjen rikkomukset ja niihin liittyvät säännöissä määritellyt seuraamukset. Tapaukset käsitellään seurassa.
5. Liiton sääntöjen rikkominen ja niihin liittyvät säännöissä määritellyt seuraamukset. Tapaukset käsitellään liitossa.
6. Muut vakavat eettiset rikkomukset viedään Liiton kurinpitoon. Lisää voit lukea Yleisistä kilpailu- ja kurinpito säännöistä.

ESIMERKKI SOVITTELUSTA – RYHMÄN VOIMISTELIJOIDEN VÄLINEN TILANNE

1. Asia tulee tietoon voimistelijan kerrottua siitä valmentajalle/ohjaajalle tai muulle aikuiselle, joka kertoo asiasta valmentajalle/ohjaajalle. Tai aikuinen huomaa tilanteen ja puuttuu siihen suoraan.
2. Valmentaja/ohjaaja toimii sovittelijana ja käsittelee asian suoraan asianosaisten voimistelijoiden kanssa.
3. Valmentaja kuulee jokaista tapahtuneesta osallisena ollutta, jonka jälkeen keskustellaan yhdessä tapahtuneesta ja päädytään yhteiseen ratkaisuun.
4. Mikäli asia pitkittyy tai toistuu, otetaan seuraavaan sovitteluun mukaan voimistelijoiden huoltajat sekä tarvittaessa seurajohdosta tuki. Seura tukee ja auttaa seuran työntekijöitä ja toimijoita.

Esimerkki sovittelusta, jossa ryhmän voimistelijoiden välillä on tilanne.

JOKAISEN VASTUU

Vastuullisuus voimistelussa tarkoittaa sitä, että jokaisella voimistelutoiminnassa mukana olevalla on turvallinen, positiivinen ja oppimista tukeva ympäristö, jossa onnistutaan, menestytään ja koetaan elämyksiä yhdessä tehden. Kaikki voimistelutoiminnassa mukana olevat henkilöt sitoutuvat noudattamaan koko voimistelutoiminnalle yhteistä eettistä ohjeistusta - voimistelun eettisiä periaatteita

VÄLITÄMME
TOISISTAMME JA
ITSESTÄMME

TOIMIMME
AVOIMESTI JA
YHTEISÖLLISESTI

TAKAAMME
TURVALLISEN
TOIMINTA-
YMPÄRISTÖN

TUOTAMME
HYVINVOINTIA

LUOMME
LAATUA, ILOA JA
INNOSTUSTA

KUNNIOITAMME
YMPÄRISTÖÄ

VOIMISTELIJALLE

Jokaisella urheilijalla on vastuu omasta käytöksestään; siitä ettemme loukkaa toista tai aiheuta muuta mielipahaa toisille urheilijoille tai muille toimijoille. Kunnioitamme itseämme ja toisiamme ja ilmaisemme parhaan kykymme mukaisesti, kun koemme itsemme loukatuksi, epämuukavaksi tai selkeästi epäasiallisesti kohdelluksi. Puhumme luotettavalle aikuiselle aina kun vastaan tulee tilanne, joka herättää epämuukavia tunteita tai kysymyksiä. Puolustamme myös kanssaurheilijoita, emmekä jää sivustakatsojaksi, mikäli näemme esimerkiksi kiusaamista tai nimittelyä. Toimimme käytöksellämme esimerkkinä etenkin nuoremmille urheilijoille.

VANHEMMALLE

Jokaisen voimistelijan perheellä on suuri vastuu alaikäisistä urheilijoistaan. Vanhemmilla on rooli lapsien rajojen asettajana, epäasiallisen käytöksen ja omien fyysisten rajojen tunnistamisen opettamisessa sekä luotettavana aikuisena, jolle lapsi voi uskoutua ja avautua. Vanhemman tehtävänä on puuttua, kun lasta kohtaan on käytetty epäasiallisesti ja viedä tapaus asianmukaisesti käsiteltäväksi suoraan tapaukseen liittyvän henkilön kanssa tai esimerkiksi seurajohdolle. Vanhempi tukee ja auttaa lasta hankalissa tilanteissa.

Vanhemmalla on myös vastuu omasta käytöksestään ja siitä ettei loukkaa, aiheuta mielipahaa tai muuten epäasiallisesti kohtelee muita voimistelutoimijoita, esimerkiksi toisia vanhempia, voimistelijoita, valmentajia tai tuomareita. Vanhemman tulee toimia esimerkillisesti ja asiallisesti kohdatessaan epäasiallista käytöstä tai selvittäessään ristiriita tilanteita. Aikuisina vanhemmat osavat keskustella asiat rauhallisesti läpi ja toimia muiden tarpeet ja näkökulmat huomioonottaen.

VALMENTAJALLE JA OHJAAJALLE

Valmentajalla on vastuu omasta käytöksestään ja siitä ettei loukkaa, aiheuta mielipahaa tai muuten epäasiallisesti kohtelee muita voimistelutoimijoita, kuten voimistelijoita, muita valmentajia tai vanhempia. Valmentaja toimii tarvittaessa sovittelijana voimistelijoiden välisissä erimielisyyksissä tai esimerkiksi kiusaamistilanteissa sekä asettaa ryhmänsä voimisteliijoille rajat, joilla turvataan turvallinen harjoitusympäristö. Valmentaja toimii esimerkkinä voimisteliijoille ja muille valmentajille ja käyttäytyy asiallisesti kohdatessaan epäasiallista käytöstä ja selvittäessään ristiriita tilanteita.

Valmentaja tunnistaa epäasiallisen käytöksen ja osaa puuttua siihen ja viedä tarvittaessa tapauksen eteenpäin esimerkiksi seurajohdon tietoisuuteen. Työsuhteessa oleva valmentaja osaa pyytää tarvittaessa apua ja tukea työnantajalta ja muistaa käytöksellään edustavansa seuraansa sekä voimistelua lajina.

KILPAILUISSA

Kilpailuissa jokaisella on vastuu omasta käytöksestään ja aikuisilla on vastuu puuttua huomaamaansa epäasialliseen käytökseen. Aikuisien, kuten vanhempien, valmentajien ja tuomareiden tulee toimia esimerkillisesti ja käsitellä vastaan tulevat epäasiallisetkin tilanteet asiallisesti.

Tuomaritoiminnassa epäasiallisesta käytöksestä voi ilmoittaa kilpailun ylituomarille/päätuomarille. Tilanne käsitellään kilpailun yhteydessä tai ylituomari/päätuomari on yhteydessä lajipäällikköön kilpailun jälkeen. Kilpailun jälkeen voi ottaa yhteyttä lajipäällikköön, mikäli ylituomari/päätuomari on ollut itse osallisena tapahtuneessa. Jos lajipäällikköön ei saada yhteyttä, voi olla yhteydessä voimistelutoimen johtajaan tai toiminnanjohtajaan.

Katsojat käyttäytyvät kilpailuissa kannustavasti keskittyen positiiviseen. Negatiivinen, syrjivä tai rasistinen kommentointi ei ole sallittua, vaan siihen tulee puuttua tai viedä tapaus kilpailun järjestäjien tietoisuuteen. Katsojien tulee myös antaa tuomareille, valmentajille ja urheilijoille työrauha. Katsomoturvallisuudessa ilmenneistä rikkeistä voi tehdä ilmoituksen ILMO-palveluun.

SEURALLE

Seuran muodostavat sen jäsenet ja heidän toiminnastansa vastuussa ovat seuratoimijat, erityisesti seuran jäsenien valitsema hallitus, seuran toimihenkilöt sekä avainluottamushenkilöt. Seuran vastuulla on taata turvallinen toimintaympäristö kaikille seuran jäsenille ja työntekijöille. Seuralla on toimintaohjeet epäasiallisen tapauksien varalle ja nollatoleranssi kiusaamista, syrjintää ja muuta epäasiallista käytöstä kohtaan. Seura on vastuussa omista työntekijöistään ja sen tulee puuttua heidän käytökseensä ja toimintaansa sekä tarjota heille tukea ja apua. Seura asettaa jäsenilleen säännöt, joiden noudattamista seura valvoo. Seuran on tärkeää nimetä joukostaan luotettava esteetön henkilö epäasiallisen asioiden yhteyshenkilöksi ja ilmoittaa tästä jäsenistölle ja laittaa hänen yhteystietonsa nettisivuille.

1.

PUHEEKSI OTTAMINEN
Seuran yhteyshenkilö kuuntelee, kirjaa ylös sekä neuvoo miten edetään.

2.

1. KÄSITTELY: SOVITTELU
Mukana kaikki osapuolet sekä seuralta tapauksen käsittelijä.

3.

RATKAISU & JATKOTOIMENPITEET
- Tarvittaessa ulkopuolinen apu.
- Mahdolliset jatkotoimenpiteet.

4.

SOPU

Epäasiallisen käytöksen tapauksien käsittely seurassa.

EPÄASIALLISEN KÄYTÖKSEN TAPAUKSIEN KÄSITTELY SEURASSA

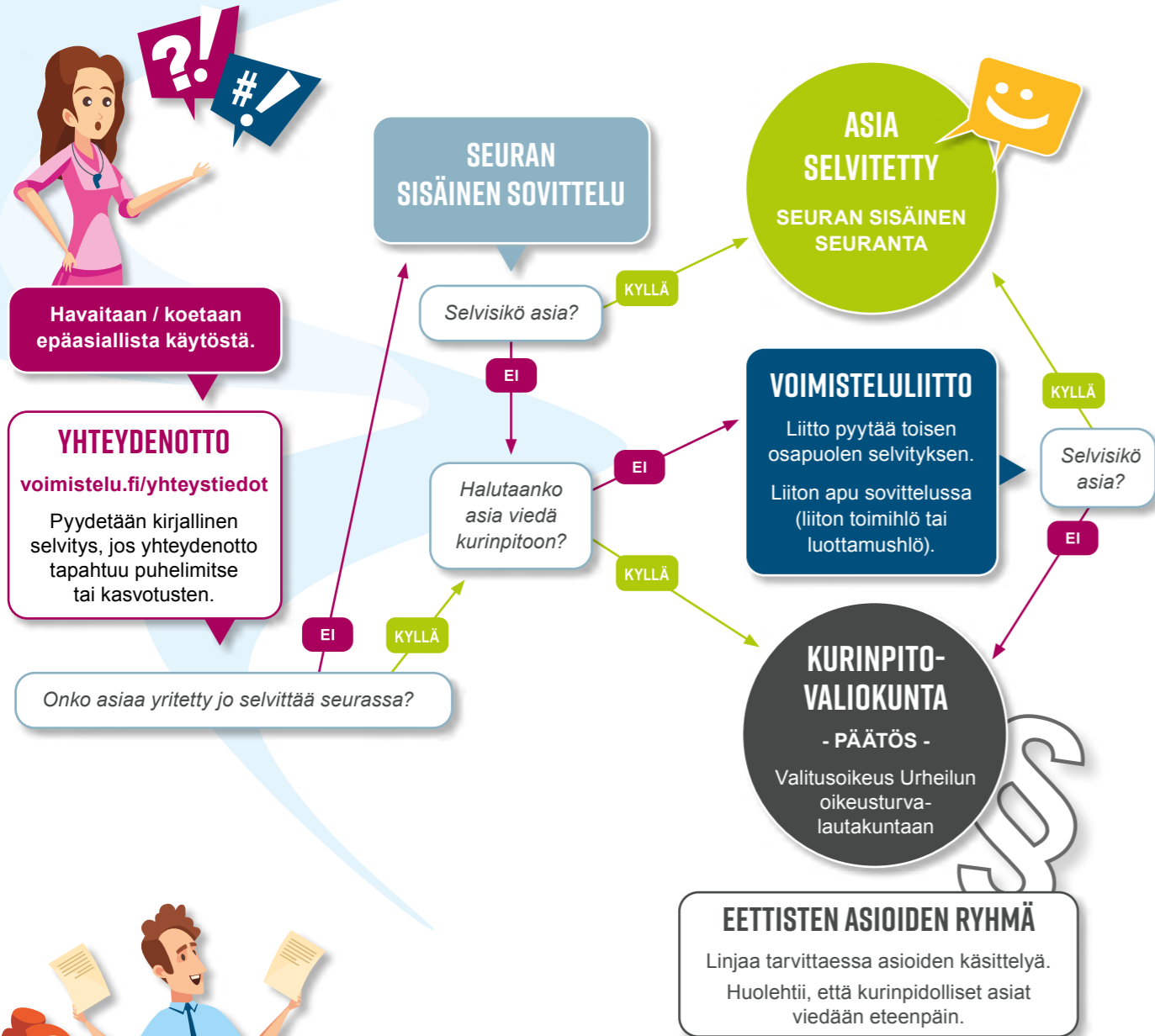
Seuralla tulee olla ongelmanratkaisupolku, johon on avattu, kuinka seurassa toimitaan ongelmien ilmetessä. Tätä kautta seuran harrastajilla, heidän vanhemmillaan, valmentajilla ja muilla toimijoilla on selvillä, kuinka toimia ja keneen ottaa yhteyttä esimerkiksi epäasiallista käytöstä kohdatessaan. Tähän on listattuna tiivistetysti, kuinka epäasiallisen käytöksen tapauksia kannattaa seurassa käsitellä. Kattavamman ohjeen löydät Et ole yksin -palvelun materiaalipankista.

1. Valituksen vastaanottaja kuuntelee yhteydenottajaa kiireettömästi ja ottaa hänen ilmaisemansa huolen vakavasti.
2. Kuuntelija kirjaa asian ylös tai vastaavasti pyytää asianomaiselta valituksen kirjallisena.
3. Yhteydenotossa kerrotaan, miten asiaa viedään eteenpäin ja koska siitä ollaan yhteydessä seuraavan kerran.
4. Seurassa päätetään, kuka jatkaa tapauksen käsittelyä. Seurassa on jo etukäteen nimetty henkilöt, jotka käsittelevät valitukset ensisijaisesti (esim. hallituksen jäsen, valmennuspäällikkö, toiminnanjohtaja). Mikäli seuralla ei ole itsellään keinoja tapauksen käsittelyyn, voi apua pyytää Voimisteluliitosta, Et ole yksin -palvelusta tai muilta toimijoilta, kuten sovittelutoimistomistosta.
5. Tapaus arvioidaan yhdessä asiaankuuluvien tahojen kanssa: Voiko seura selvittää tapauksen itse vai onko tarve tehdä rikos- tai lastensuojeluilmoitus?
6. Epäasiallisen käytöksen jatkuminen tulee estää välittömästi.
7. Asiasta kuullaan kaikkia asianomaisia ja mikäli tapaukseen liittyy alaikäisiä, tulee huoltajilta pyytää lupa kuulemiseen ja tarvittaessa kuulla myös huoltajia. Huoltajia tulee aina informoida jälkikäteen, mistä on puhuttu ja millaisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.
8. Ensisijaisesti pyritään ratkaisemaan asia sovittelumalla asianomaisten kesken, mutta mikäli se ei riittävää tai mahdollista, tulee tehdä päätös jatkotoimenpiteistä. Ratkaisussa otetaan huomioon työlainsäädännön toimenpiteet, kurinpidolliset säännöt sekä seuran ja liiton säännöt. Tapauksen ollessa häirintään tai väkivaltaan liittyvää, tulee siitä informoida seuran johtokuntaa.
9. Esimerkkejä seurauksista ovat esimerkiksi huomautus, varoitus, työsuhteen purku, luottamustehtävistä erottaminen, rikosoikeudellinen seuraamus, toimitsija/kilpailukielto tai jäsenyydestä erottaminen.
10. Käsittelystä tehdään kirjallinen yhteenveto ja päätetään, missä sitä säilytetään sekä informoidaan asiaankuuluvia henkilöitä. Tapauksen osalta suunnitellaan jatkoseuranta, jolla varmistetaan, että epäasiallinen käytös ei toistu.

KUVA: PINJA TAVASTI

EPÄASIALLISEN KÄYTÖKSEN TAPAUSTEN KÄSITTELY LIITOSSA

Prosessin kaikissa vaiheissa tuodaan tarpeen mukaan esiin:

- Et ole yksin -palvelu
- SUEK:n ILMO -palvelu

Jos liiton toimihenkilö ei ole ollut paikalla, eikä asiasta ole todistetta (esim. kirjallinen teksti, kuva, nauhoite), ei toimihenkilö lähtökohtaisesti vie asiaa kurinpitoon.

KOOSTE EPÄASIALLISEN KÄYTÖKSEN TAPAUSTEN KÄSITTELYSTÄ VOIMISTELUSSA

TILANNE	PUHEEKSI OTTAMINEN (vaihe 1)
Täysi-ikäisen kohtaama vähäinen epäasiallinen käytös	<ul style="list-style-type: none"> ► Suora käsittely asianomaisen henkilön kanssa → ratkaisu ► Asian vieminen vastaavalle henkilölle → tämä käsittelee asian asianomaisen kanssa → ratkaisu
Ala-ikäisen kohtaama vähäinen epäasiallinen käytös	<ul style="list-style-type: none"> ► Tieto epäasiallisesta käytöksestä tulee aikuiselle → asia käsitellään aikuisen toimesta tai aikuisen avustuksella suoraan asianomaisen kanssa → ratkaisu ► Asian vieminen vastaavalle henkilölle → tämä käsittelee asian asianomaisen kanssa → ratkaisu

JOS ASIA EI RATKEA ASIANOMAISTEN VÄLISELLÄ KESKUSTELULLA:

TILANNE	SOVITTELU (vaihe 2)	TILANNE EI RATKEA TAI PITKITTYÄ (vaihe 3)
Ryhmän voimistelijoiden väliset tilanteet	► Asia tulee valmentajan/ohjaajan tietoisuuteen → asia sovitellaan valmentajan/ohjaajan avustuksella.	► Seurajohto ja vanhemmat otetaan mukaan sovitteluun.
Seuran toimihenkilöiden väliset tilanteet	► Asia viedään seurajohtolle, joka auttaa sovittelussa	► Liitosta saatavilla apua sovitteluun ► Ulkopuolinen sovitteluapu
Eri seurojen toimihenkilöiden väliset tilanteet	► Seurajohto ottaa yhteyttä toisen seuran seurajohtoon ja toimivat sovittelijoina tilanteessa	► Liitosta saatavilla apua sovitteluun ► Ulkopuolinen sovitteluapu
Voimistelija/vanhemman ja seuratoimijan väliset tilanteet	► Asia viedään seurajohtoon tietoisuuteen → seurajohto auttaa sovittelussa	► Liitosta saatavilla apua sovitteluun ► Ulkopuolinen sovitteluapu
Seuratoimijan ja seuran väliset tilanteet	<ul style="list-style-type: none"> ► Seuran nimetty henkilö (puheenjohtaja, toiminnanjohtaja, vastuhenkilö tms.) auttaa sovittelussa ► Työsuojeluvaltuutettu 	<ul style="list-style-type: none"> ► Työsuojeluvaltuutettu, työterveys-huolto ja työsuojeluviranomainen sekä ammattiliittojen lakiapu ► Liitosta saatavilla apua sovitteluun ► Ulkopuolinen sovitteluapu
Voimistelija/vanhemman ja seuran väliset tilanteet	► Seuran nimetty henkilö (puheenjohtaja, toiminnanjohtaja, vastuhenkilö tms.) auttaa sovittelussa	► Liitosta saatavilla apua sovitteluun ► Ulkopuolinen sovitteluapu
Sääntörikkomus, sopimusten vastainen toiminta	► Liitto → Kurinpito	
Liiton toimijan käytös	<ul style="list-style-type: none"> ► Asia viedään liittoon (toiminnanjohtaja, puheenjohtaja tai hallitus) ► Työsuojeluvaltuutettu (mikäli molemmat osapuolet ovat liiton työntekijöitä) 	
Syrjintä, seksuaalinen häirintä, pahoinpitely	► Poliisi tai lastensuojelu	

SUOMEN
VOIMISTELULIITTO

LAADUKAS LASTEN VOIMISTELU

KASVU IHMISENÄ
JA VOIMISTELIJANA

LIIKUNTASUOSITUKSEN
MUKAISTA TOIMINTAA

INNOSTUS

LAATU

LEIKKI
KASVATTA
JA OPETTA

KASVUA JA
KEHITYSTÄ
TUKEVA
HARJOITTELU

HARJOITTELU ON
INNOSTAVAA

TOIMINTA ON
SUUNNITELTUA

HALU KEHITYÄ

VOIMISTELIJA JA
VALMENTAJA
ROOLIMALLINA

HARJOITTELUN
OPPIMINEN
JA SIITÄ
NAUTTIMINEN

TURVALLISUUDEN
TUNNE

ILO

OSALLISUUS

RYHMÄÄN KUULUMINEN

JOKAINEN KOHDATAAN

RAKKAUS LIIKUNTAAN SYNTYY,
KUN SALILLA ON KIVAA

ONNISTUMISET YHDESSÄ

VOIMISTELU.FI

@voimistelu   #voimistelu